

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith / Cyngor Sir
Dyddiad:	30 Tachwedd / 8 Rhagfyr 2020
Pwnc:	Newid y broses gyfansoddiadol mewn perthynas â gosod Cyllideb y Cyngor
Aelod(au) Portffolio:	Y Cynghorydd Dafydd Rhys Thomas Aelod Portffolio Busnes Corfforaethol
Pennaeth / Cyfarwyddwr Gwasanaeth:	Lynn Ball Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro
Awdur yr Adroddiad:	Mared Yaxley
Ffôn:	01248 752566
E-bost:	maredyaxley@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	Nid yw'r mater hwn yn benodol i unrhyw ward

A –Argymhelliad/argymhellion a Rheswm/rhesymau
<p><u>Cefndir</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Y llynedd, cyflwynwyd adroddiad i'r Pwyllgor Gwaith ar 29 Tachwedd (gan ddefnyddio dirprwyaeth yr arweinydd i gymeradwyo'r adroddiad) a'r Cyngor ar 10 Rhagfyr yn nodi y byddai'r setliad dros dro a therfynol i Lywodraeth Leol am 2020/21 yn cael ei gyhoeddi'n llawer iawn hwyrach na'r amserlen arferol oherwydd yr etholiad cyffredinol a gynhaliwyd ym mis Rhagfyr 2019. Derbyniwyd cadarnhad y bydd y setliad dros dro a therfynol i Lywodraeth Leol am 2021/2022 yn cael ei gyhoeddi'n hwyr hefyd. Ni fydd y setliad dros dro yn cael ei gyhoeddi tan 22 Rhagfyr 2020 [8 diwrnod yn hwyrach na'r llynedd]. Nid yw'r dyddiad ar gyfer cyhoeddi'r setliad terfynol yn hysbys ar hyn o bryd. <p><u>Canlyniadau'r oedi</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Oherwydd yr oedi o ran cyhoeddi'r setliad ar gyfer cyllideb 2020/21, cytunodd y Cyngor i atal paragraff 4.3.2.2.8 o Gyfansoddiad y Cyngor ar gyfer y broses o osod cyllideb 2020/21 a chaniatáu i'r Pwyllgor Sgrwrtini Corfforaethol ystyried Cynigion Cychwynnol y Pwyllgor Gwaith ar gyfer y Gyllideb lai na phythefnos cyn y dyddiad y mabwysiadwyd y gyllideb flynyddol gan y Cyngor ar 10 Mawrth 2020. Oherwydd y bydd y cyhoeddiad yn cael ei ohirio, bydd angen diwygio'r broses gosod cyllideb unwaith eto ar gyfer gosod cyllideb 2021/2022 gan na fydd yn ymarferol bosib dilyn yr amserlen sydd wedi'i chynnwys yng Nghyfansoddiad y Cyngor. Gallai gosod y gyllideb yn groes i ofynion Cyfansoddiad y Cyngor ei hun arwain at her nad yw'r gyllideb flynyddol a'r dreth gyngor wedi cael eu gosod yn gyfreithlon. <p><u>Y gofynion Cyfansoddiadol</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Yr amserlen sydd wedi'i chynnwys yng Nghyfansoddiad y Cyngor yw'r hyn a fabwysiadwyd gan y Cyngor hwn fel mater o ddewis lleol. Yr unig eithriad i hyn yw'r dyddiad y mae'n rhaid i'r Cyngor fabwysiadu cyllideb derfynol; mae Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (paragraff 30 (6)) yn datgan bod rhaid pennu swm y Dreth Gyngor <u>ar neu cyn 11 Mawrth</u> yn y flwyddyn ariannol cyn y flwyddyn y mae'n cael ei gosod ar ei chyfer.

7. Er mwyn sicrhau y dilynir y broses gyfansoddiadol, mae'n rhaid i rywun gychwyn gyda'r dyddiad hwnnw fel terfyn amser absoliwt a gweithio'n ôl er mwyn ymgorffori'r amserlen a bennir yn y Cyfansoddiad.
8. Gan mai hon yw'r ail flwyddyn yn olynol y gofynnir i'r Cyngor addasu'r broses ar gyfer gosod y gyllideb, oherwydd rhesymau y tu hwnt i reolaeth y Cyngor, yn hytrach na gofyn i'r Cyngor gymeradwyo atal y gofyniad am un flwyddyn yn unig, gofynnir i'r Cyngor gytuno i ddiwygio'r Cyfansoddiad i gynnwys hyblygrwydd yn yr amserlen gyfansoddiadol; byddai hyn ar gael wedyn pe byddai sefyllfa debyg yn codi yn y dyfodol.
9. Mae'r tabl isod yn nodi'r broses bresennol ar gyfer gosod y gyllideb (colofn 1) ac esboniad o'r gofynion cyfansoddiadol presennol (colofn 2). Lle argymhellir diwygio'r trefniant presennol, mae unrhyw eiriad newydd wedi ei gynnwys wedi'i danlinellu (ac mewn teip coch) ac mae llinell drwy unrhyw eiriau fyddai'n cael eu dileu (colofn 3).

Y Cam yn y Broses o Osod y Gyllideb	Gofynion Presennol y Cyfansoddiad	Gofynion Cyfansoddiadol Arfaethedig
Y Pwyllgor Gwaith yn cyhoeddi Datganiad Rhag-gyllidebol	Para 4.3.2.2.1 - Cyn 30 Medi mewn unrhyw flwyddyn, bydd y Pwyllgor Gwaith yn cyhoeddi Datganiad Rhag-gyllidebol	<i>Nid oes cynnig i ddiwygio hyn oherwydd fod hon yn adroddiad wedi ei seilio ar wybodaeth fewnol ac felly nid yw'n ddibynol ar ffactorau allanol sy'n gallu effeithio'r amserlen.</i>
Y Pwyllgor Sgrwtini i ystyried y Cynigion Cychwynnol mewn perthynas â'r Gyllideb	Para 4.3.2.2.4 – Bydd y Pwyllgor Gwaith yn cymryd i ystyriaeth sylwadau a dderbyniwyd gan y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol cyn llunio ei Gynigion Cychwynnol mewn perthynas â'r Gyllideb.	<i>Diwygiad a argymhellir:</i> 4.3.2.2.2 Trwy wneud pob ymdrech , cyn 30 Tachwedd mewn unrhyw flwyddyn, neu chyn gynted ag sy'n rhesymol bosib bydd y Pwyllgorau Sgrwtini Corfforaethol yn ystyried Datganiad Rhag-gyllidebol y Pwyllgor Gwaith o ran yr effaith a gaiff a chan ystyried cynlluniau corfforaethol a chynlluniau gwasanaeth yr awdurdod a chynigion ar gyfer eu datblygu. Gall gyflwyno sylwadau i'r Pwyllgor Gwaith ynglŷn â'r cyllidebau hynny sy'n rhan o'i gylch gorchwyl ac, yn ychwanegol at hyn, gall gyflwyno sylwadau ar y gyllideb yn gyffredinol.
Y Pwyllgor Gwaith i gyhoeddi ei Gynigion Cychwynnol mewn perthynas â'r Gyllideb	Para 4.3.2.2.5 – Cyhoeddi Cynigion Cychwynnol mewn perthynas â'r Gyllideb cyn 15 Ionawr	<i>Diwygiad a argymhellir:</i> 4.3.2.2.5 Trwy wneud pob ymdrech , cyn 15 Ionawr mewn unrhyw flwyddyn, neu chyn gynted ag sy'n rhesymol bosib , bydd y Pwyllgor Gwaith yn cyhoeddi cynigion cychwynnol mewn perthynas â'r Gyllideb ar gyfer y flwyddyn a fydd yn cychwyn ar yr 1 Ebrill dilynol. Bydd y cynigion cychwynnol mewn perthynas â'r gyllideb yn cynnwys y canlynol: (i) os ydyw'r Cyngor wedi mabwysiadu strategaeth gyllidebol, a ydyw'r gyllideb flynyddol arfaethedig yn cydymffurfio ai peidio gyda'r strategaeth honno a manylion unrhyw achos o wyro oddi wrthi neu gynigion i adolygu neu ddiweddarau'r strategaeth (ii) sut mae'r cynigion yn cysylltu â rhaqdybiaethau'r Datganiad Rhag-gyllidebol a'r

		<p>cynlluniau corfforaethol a gwasanaeth a fabwysiadwyd gan yr awdurdod neu a fydd yn cael eu cynnig gan y Pwyllgor Gwaith;</p> <p>(iii) manylion ynghylch sut y dylanwadwyd ar y cynigion gan unrhyw ymgynghori neu atborth gan y Pwyllgorau Sgriwtini Corfforaethol.</p>
<p>Y Cynigion Cychwynnol mewn perthynas â'r Gyllideb i gael eu hystyried gan y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol</p>	<p>Para 4.3.2.2.8 – O leiaf bythefnos cyn y dyddiad y bydd y gyllideb flynyddol yn cael ei mabwysiadu gan y Cyngor, bydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol yn ystyried y Cynigion Cychwynnol ar gyfer y gyllideb</p>	<p><i>Diwygiad a argymhellir:</i> ~~4.3.2.2.8 O leiaf bythefnos cyn y dyddiad y bydd y gyllideb flynyddol yn cael ei mabwysiadu gan y Cyngor, bydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol yn ystyried Cynigion Cychwynnol y Pwyllgor Gwaith mewn perthynas â'r Gyllideb o ran yr effaith a gânt a chan ystyried cynlluniau corfforaethol, yr awdurdod, cynlluniau gwasanaeth a chynigion i'w datblygu.~~ <u>Trwy wneud pob ymdrech, gwneir hyn o leiaf bythefnos cyn y dyddiad y bydd y gyllideb flynyddol yn cael ei mabwysiadu gan y Cyngor, neu cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol.</u> Gall y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol gyflwyno unrhyw sylwadau y mae'n ystyried eu bod yn briodol i'r Pwyllgor Gwaith ynghylch Cynigion Cychwynnol ar gyfer y Gyllideb.</p>
<p>Y Cynigion Terfynol mewn perthynas â'r Gyllideb i gael eu cyhoeddi gan y Pwyllgor Gwaith</p>	<p>Para 4.3.2.2.9 - O leiaf wythnos cyn y dyddiad pryd y bydd cyllideb flynyddol yn cael ei mabwysiadu gan y Cyngor bydd y Pwyllgor Gwaith, wedi ystyried ymatebion y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol a chanlyniadau unrhyw ymgynghori yn cyhoeddi ei Gynigion Terfynol ar gyfer y Gyllideb.</p>	<p><i>Diwygiad a argymhellir:</i> ~~4.3.2.2.9 O leiaf wythnos cyn y dyddiad pryd y bydd cyllideb flynyddol yn cael ei mabwysiadu gan y Cyngor bydd y Pwyllgor Gwaith, wedi ystyried ymatebion y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol a chanlyniadau unrhyw ymgynghori yn cyhoeddi ei Gynigion Terfynol ar gyfer y Gyllideb.~~ <u>Trwy wneud pob ymdrech, gwneir hyn o leiaf wythnos cyn y dyddiad y bydd y gyllideb flynyddol yn cael ei mabwysiadu gan y Cyngor, neu cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol.</u> Bydd y Cynigion Terfynol ar gyfer y Gyllideb yn cynnwys y canlynol :-</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) os ydyw'r Cyngor wedi mabwysiadu strategaeth gyllidebol, a ydyw'r gyllideb flynyddol arfaethedig yn cydymffurfio ai peidio gyda'r strategaeth honno, a manylion unrhyw achos o wyro oddi wrthi, neu gynigion i adolygu neu ddiweddarau'r strategaeth; (ii) Treth Gyngor arfaethedig y flwyddyn; (iii) unrhyw fwrriad i drosglwyddo i'r cronfeydd ariannol wrth gefn neu ohonynt; (iv) crynodeb o'r gwariant arfaethedig fesul gwasanaeth; (v) manylion am unrhyw newidiadau sylweddol i'r gwasanaeth yn sgil y gyllideb; (vi) i ba raddau y mae'r cynigion yn rhoddi sylw i adroddiadau'r Pwyllgorau; (vii) i ba raddau y mae'r cynigion yn rhoddi sylw i fanylion unrhyw ymgynghori a wnaed; (viii) manylion unrhyw newidiadau sylweddol arall rhwng y cynigion cychwynnol a'r rhai terfynol; (ix) cynnig y Pwyllgor Gwaith ar gyfer trosglwyddiadau yn ystod y flwyddyn; (x) cynigion ar gyfer benthyca; (xi) unrhyw faterion statudol eraill i'w penderfynu gan y Cyngor llawn.

Y Cyngor yn Mabwysiadu'r Gyllideb Derfynol	Mae Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 yn datgan y dylai swm y Dreth Gyngor gael ei bennu cyn 11 Mawrth yn y flwyddyn ariannol cyn y flwyddyn y mae'n cael ei gosod ar ei chyfer.	<i>Mae hwn yn derfyn amser statudol ac nid oes modd newid y dyddiad hwn.</i>
--	---	--

10. Argymhelliad

Gofynnir i'r Cyngor gytuno:

- 10.1 bod Cyfansoddiad y Cyngor yn cael ei ddiwygio fel y nodir yn y tabl ym mharagraff 9 uchod, a
- 10.2 bod awdurdod yn cael ei ddirprwyo i'r Swyddog Monitro wneud unrhyw newidiadau dilynol i'r Cyfansoddiad i adlewyrchu'r diwygiadau a gymeradwywyd yn 10.1 uchod.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd y rhesymau am eu gwrthod a/neu am ddewis yr opsiwn hwn?

Nid yw gwneud dim yn opsiwn gan y gallai gosod cyllideb yn groes i ofynion Cyfansoddiad y Cyngor ei hun arwain at her nad yw'r gyllideb flynyddol a'r dreth gyngor wedi cael eu gosod yn gyfreithlon. Drwy ddiwygio'r gofyn Cyfansoddiadol, mae'n caniatáu i'r amserlen fod yn fyw hyblyg, ac mae'n dileu'r risg o beidio â bodloni'r broses gyfansoddiadol yn hyn o beth.

Byddai modd cyflwyno adroddiad tebyg i'r un a gyflwynwyd y llynedd, yn gofyn unwaith eto am gymeradwyaeth ar gyfer un flwyddyn. Ond, gan mai hon yw'r ail flwyddyn yn olynol y mae'r setliad yn hwyr, ymddengys y byddai'n fwy effeithlon gofyn i'r Cyngor gytuno i ymgorffori mwy o hyblygrwydd yn y gofyn Cyfansoddiadol gan olygu na fydd angen adroddiadau blynyddol yn gofyn i'r Cyngor am ganiatâd.

C – Pam mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Dywed paragraff 2.15.2.1 y Cyfansoddiad: "Ni fydd y Cyngor llawn yn cymeradwyo newidiadau i'r Cyfansoddiad hyd oni fydd y Pwyllgor Gwaith wedi ystyried y cynnig".

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydy

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Amherthnasol

E – Effaith ar Genedlaethau'r Dyfodol (os yn berthnasol)

1	Sut mae'r penderfyniad hwn yn effeithio ar ein hanghenion tymor hir fel Ynys	
2	A yw hwn yn benderfyniad y rhagwelir y bydd yn atal costau / dibyniaethau ar yr Awdurdod yn y dyfodol. Os felly, sut:-	
3	A ydym wedi bod yn cydweithio â	

	sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn, os felly, rhowch wybod gyda phwy:	
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae eu rhan wrth ddrafftio'r ffordd hon ymlaen? Esboniwch sut:-	
5	Nodwch effeithiau'r penderfyniad hwn ar yr agenda cydraddoldeb a'r Gymraeg	

DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Uwch Dîm Arweinyddiaeth (UDA) (mandadol)	Dim sylw.
2	Cyllid / Adran 151 (mandadol)	Dim sylw.
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (mandadol)	Awdur yr adroddiad.
4	Adnoddau Dynol (AD)	
5	Eiddo	
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	
7	Caffael	
8	Sgriwtini	
9	Aelodau Lleol	Nid yw'n fater lleol.

F – Atodiadau:
Dim

FF – Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):
Dim